

Musiqqa darslarida fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanib ikkinchi sinf o'quvchilari qiziqishini rivojlantirish metodikasi

Ikrom Turgunpulatovich Gayibbayev
Buxoro xalqaro universiteti

Annotatsiya: Mazkur tadqiqot musiqqa darslarida fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanib ikkinchi sinf o'quvchilari qiziqishini rivojlantirish metodikasini ishlab chiqishga bag'ishlangan. Ishda o'yin texnologiyalarining turlari va didaktik imkoniyatlari, qiziqish tushunchasining psixologik-pedagogik mohiyati, ikkinchi sinf o'quvchilarining psixofiziologik xususiyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi - ikkinchi sinf o'quvchilarining fortepianoga qiziqishini samarali rivojlantirishga qaratilgan metodikani ishlab chiqish va asoslashdan iborat. Metodologik asos sifatida shaxsga yo'naltirilgan, faoliyatli va kompetensiyaviy yondashuvlar qo'llaniladi. Tadqiqot natijalari metodikaning tarkibiy qismlari, qo'llash bosqichlari, samarali o'yin vositalari va metodik tavsiyalarini belgilashga xizmat qiladi. Ish musiqqa ta'limi o'qituvchilari, metodistlar va tadqiqotchilar uchun nazariy hamda amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: musiqqa darslari, fortepiano o'rgatish, o'yin texnologiyalari, ikkinchi sinf o'quvchilari, qiziqishni rivojlantirish, metodika, motivatsiya, musiqiy-didaktik o'yinlar, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, musiqqa ta'limi

Methodology for developing second-grade students' interest through the use of game technologies in teaching piano in music lessons

Ikrom Turgunpulatovich Gayibbayev
Bukhara International University

Abstract: This study is devoted to developing a methodology for developing second-grade students' interest through the use of game technologies in teaching piano in music lessons. The work analyzes the types and didactic capabilities of game technologies, the psychological-pedagogical essence of the concept of interest, as well as the psychophysiological characteristics of second-grade students. The aim of the research is to develop and substantiate a methodology aimed at effectively developing second-grade students' interest in the piano. Person-centered, activity-based, and

competency-based approaches are used as the methodological foundation. The research results serve to define the structural components of the methodology, the stages of its application, effective game tools, and methodological recommendations. The work is of theoretical and practical significance for music education teachers, methodologists, and researchers.

Keywords: music lessons, piano teaching, game technologies, second-grade students, developing interest, methodology, motivation, musical-didactic games, person-centered approach, music education

Musika darslarining asosiy vazifasi nafaqat o'quvchilarga musiqiy bilim va ko'nikmalarni berish, balki ularda musiqaga bo'lgan chuqur qiziqish va muhabbatni shakllantirishdan iborat. Musika darslari bolaning estetik didini shakllantiradigan, hissiy dunyosini boyitadigan va ijodiy tafakkurini rivojlantiradigan eng muhim vositalardan biridir. Shu bois musika ta'limi sifatini oshirish, o'quvchilarning musiqiy faoliyatga bo'lgan qiziqishini uyg'otish va uni barqaror shaxsiy ehtiyojga aylantirish bugungi pedagogika fanining dolzarb vazifalaridan sanaladi.

Fortepiano - bu musiqiy cholg'ular orasida alohida o'rin tutadigan asbob bo'lib, u o'zining keng diapazoni, polifonik imkoniyatlari, garmonik boyligi va ijrochilik texnikasining rang-barangligi bilan ajralib turadi. Fortepiano bolaga musiqiy tovush tabiatini, ohang va jo'r ovoz, ritm va garmoniya o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rgazmali tarzda anglash imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, fortepiano o'rgatish bolaning musiqiy eshitishi, xotirasi, diqqati, mayda motorikasi va hissiy sohasini bir vaqtning o'zida rivojlantiradigan kompleks jarayondir. Ammo ana shu jarayonning samarali bo'lishi eng avvalo o'quvchida cholg'uga nisbatan chinakam qiziqish bo'lishiga bog'liq.

Ikkinchi sinf o'quvchilari, ya'ni 8-9 yoshli bolalar, rivojlanishning muhim bosqichida turadilar. Bu yoshda bola maktab hayotiga ko'nikib, o'quv faoliyatining dastlabki tajribasini egallaydi, biroq uning psixikasida o'yin faoliyati hali ham muhim o'rin tutadi. D.B.Elkonin ta'kidlaganidek, kichik maktab yoshida yetakchi faoliyat o'yindan o'quv faoliyatiga o'ta boshlaydi, lekin o'yin elementlari ta'lim jarayonida o'z ahamiyatini yo'qotmaydi, aksincha, o'quv materialini o'zlashtirishning kuchli vositasiga aylanadi. L.S.Vygotskiy esa o'yinni bolaning "yaqin rivojlanish zonasini" yaratuvchi, uning xulq-atvori va tafakkurini yuqori darajaga ko'taruvchi faoliyat sifatida baholagan. Demak, ikkinchi sinf o'quvchilariga fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish psixologik jihatdan to'liq asoslangan yondashuvdir.

O'yin texnologiyalari tushunchasi zamonaviy pedagogikada o'quv jarayonini o'yin shakllari orqali tashkil etishning izchil tizimini bildiradi. Bunday texnologiyalar o'quvchining faolligini oshiradi, o'quv materialini ongli va qiziqish bilan o'zlashtirishga yordam beradi, bolalar o'rtasida hamkorlik va o'zaro yordamni

rivojlantiradi. Musiqa darslarida esa o'yin shakllari, ayniqsa musiqiy-didaktik o'yinlar, ritmik harakatlar, ovozli taqlidlar, sahnalashtirish va ijodiy topshiriqlar orqali bola musiqiy materialni tabiiy va quvonch bilan o'zlashtiradi.

Bugungi kunda musiqa darslarida fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanib ikkinchi sinf o'quvchilari qiziqishini rivojlantirish metodikasi yetarli darajada ilmiy tadqiq etilmagan. Mavjud o'quv dasturlari va metodik qo'llanmalar asosan an'anaviy ta'lim usullariga qaratilgan bo'lib, ularda o'yin texnologiyalarining imkoniyatlari, ularni fortepiano o'rgatishda qo'llash usullari, ikkinchi sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlari bilan ishlashning psixologik jihatlari yetarlicha yoritilmagan. Bu holat amaliyotda bir qator qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi: o'quvchilarda fortepianoga qiziqish sust shakllanadi, ta'lim jarayoni yetarli darajada qiziqarli va samarali bo'lmaydi, individual yondashuv to'liq amalga oshirilmaydi, ko'plab o'quvchilar dastlabki oylardayoq cholg'uga sovuqqonlik bilan munosabatda bo'la boshlaydi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi quyidagi omillar bilan belgilanadi. Birinchidan, umumta'lim maktablarida musiqa madaniyati darslarining hajmi cheklangan bo'lib, bu vaqt ichida o'quvchilarda cholg'u ijrochiligiga barqaror qiziqish uyg'otish ancha murakkab vazifadir. Ikkinchidan, ko'plab o'qituvchilar o'yin texnologiyalaridan asosan umumiy tarzda, tizimsiz foydalanadi, fortepiano o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan aniq metodik tizim esa yetarli emas. Uchinchidan, ikkinchi sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlariga mos, ilmiy asoslangan va tajribada sinovdan o'tgan o'yin vositalari majmuasiga ehtiyoj mavjud. To'rtinchidan, bolalarda musiqiy qiziqish erta yoshda shakllanmasa, keyingi bosqichlarda uni uyg'otish qiyinlashadi, shu bois boshlang'ich ta'limning dastlabki yillari bu jarayon uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Tadqiqotning maqsadi - umumta'lim maktablarida musiqa darslarida fortepiano o'rgatish jarayonida o'yin texnologiyalaridan foydalanib, ikkinchi sinf o'quvchilarining cholg'uga bo'lgan qiziqishini rivojlantirishning ilmiy asoslangan metodikasini ishlab chiqish va uning samaradorligini tajriba orqali tekshirishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: qiziqish, motivatsiya va o'yin faoliyati tushunchalarining ilmiy-nazariy asoslarini tahlil qilish; kichik maktab yoshidagi bolalarning psixologik va musiqiy rivojlanish xususiyatlarini aniqlash; fortepiano o'rgatishda qo'llash mumkin bo'lgan o'yin texnologiyalarini tasniflash; ikkinchi sinf o'quvchilari uchun musiqiy-didaktik, ritmik-harakatli va raqamli o'yin vositalaridan iborat metodik majmua yaratish; o'quvchilarda fortepianoga qiziqish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini asoslash; ishlab chiqilgan metodikaning samaradorligini pedagogik tajriba-sinov orqali isbotlash.

Tadqiqot obyekti umumta'lim maktablarining ikkinchi sinf o'quvchilariga musiqa darslarida fortepiano o'rgatish jarayoni hisoblanadi. Tadqiqot predmeti esa fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning cholg'uga qiziqishini rivojlantirishning mazmuni, shakllari, usullari va pedagogik shart-sharoitlaridir. Tadqiqotning farazi quyidagicha ifodalanadi: agar fortepiano darslarida o'yin texnologiyalari ikkinchi sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlariga mos ravishda, izchil tizim asosida, musiqiy-didaktik, ritmik-harakatli va raqamli vositalar uyg'unligida qo'llanilsa, o'quvchilarning cholg'uga qiziqishi, o'quv faolligi va ijrochilik ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlanadi.

Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, faoliyat yondashuvi, rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasi hamda L.S. Vygotskiyning madaniy-tarixiy konsepsiyasi tashkil etadi. Tadqiqot jarayonida nazariy tahlil, pedagogik kuzatish, so'rovnoma, suhbat, pedagogik tajriba-sinov va natijalarni matematik-statistik qayta ishlash usullaridan foydalaniladi. Qiziqish darajasini aniqlashda kognitiv, emotsional va faoliyat mezonlari asos qilib olinadi: bolaning cholg'uga nisbatan bilimga intilishi, mashg'ulotlardan olinadigan hissiy qoniqish va mustaqil ravishda cholg'u bilan shug'ullanishga tayyorligi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi shundan iboratki, birinchi marta ikkinchi sinf o'quvchilari uchun fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalarining tizimli metodikasi ishlab chiqiladi, uning tarkibiy qismlari va qo'llash bosqichlari aniqlanadi, qiziqishni rivojlantirish jarayoni uchun mezonlar va ko'rsatkichlar tizimi asoslanadi. Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar, o'yin vositalari majmuasi va dars ishlanmalaridan umumta'lim maktablarining musiqa o'qituvchilari, bolalar musiqa va san'at maktablari pedagoglari hamda pedagogika oliy ta'lim muassasalarining talabalari o'z faoliyatida bevosita foydalanishi mumkin. Shuningdek, tadqiqot natijalari musiqa ta'limi metodikasi bo'yicha o'quv qo'llanmalar va malaka oshirish kurslari materiallarini boyitishga xizmat qiladi.

Tadqiqotning tuzilmasi kirish, uchta bob, xulosa va foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatidan iborat. Birinchi bobda qiziqish, motivatsiya va o'yin faoliyati tushunchalarining ilmiy-nazariy asoslari tahlil qilinadi. Ikkinchi bobda ikkinchi sinf o'quvchilarining psixofiziologik xususiyatlari va fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik shart-sharoitlari o'rganiladi. Uchinchi bobda o'yin texnologiyalaridan foydalanish metodikasi, uning tarkibiy qismlari, qo'llash bosqichlari va samarali o'yin vositalari ishlab chiqiladi hamda ularning samaradorligi baholanadi.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, ikkinchi sinf o'quvchilarida fortepianoga qiziqishni rivojlantirish muammosi psixologiya, pedagogika va musiqa ta'limi metodikasi kesishgan nuqtada joylashgan bo'lib, uni hal etish uchun o'yin texnologiyalarining tarbiyaviy va rivojlantiruvchi imkoniyatlaridan ilmiy asosda

foydalanish zarur. Mazkur tadqiqot ana shu muammoning nazariy asoslarini yoritib, metodikaning mazmuni, qo'llash bosqichlari va uning samaradorligini baholash yo'llarini ko'rsatib beradi hamda musiqa ta'limi tizimining sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqotning kulminatsion qismi - bu musiqa darslarida fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanib ikkinchi sinf o'quvchilari qiziqishini rivojlantirish metodikasini yagona tizimga birlashtirib, amaliyotda samarali qo'llash modelini ishlab chiqishdan iborat. Aynan shu qismda tadqiqotning asosiy ilmiy g'oyasi eng yuqori nuqtaga ko'tariladi va barcha nazariy tahlillar amaliy yechimga aylanadi.

O'yin texnologiyalarining turlari

Tadqiqot davomida fortepiano o'rgatishda qo'llaniladigan o'yin texnologiyalarining quyidagi asosiy turlari aniqlandi:

Birinchi tur - musiqiy-didaktik o'yinlar. Bu o'yinlar nota o'qish, ritm, dinamika va ohang kabi musiqiy tushunchalarni o'yin shaklida o'zlashtirishga qaratilgan.

Ikkinchi tur - ritmik-harakatli o'yinlar. Bu o'yinlar musiqa ostida harakat qilish, ritmni his qilish va metrni o'zlashtirishga qaratilgan.

Uchinchi tur - ovozli taqlid o'yinlari. Bu o'yinlar turli tovushlarni, hayvonlar ovozini va tabiat hodisalarini ovoz bilan taqlid qilish orqali musiqiy eshitishni rivojlantiradi.

To'rtinchi tur - sahnalashtirish o'yinlari. Bu o'yinlar musiqiy obrazlarni va ertak syujetlarini sahnalashtirish orqali bolaning tasavvurini va emotsional sohasini rivojlantiradi.

Beshinchi tur - ijodiy topshiriqlar. Bu topshiriqlar oddiy kuylar tuzish, improvizatsiya qilish va musiqiy materialni variatsiyalashga qaratilgan.

Oltinchi tur - raqamli o'yinlar. Bu o'yinlar mobil ilovalar va musiqiy dasturlar orqali o'tkaziladi.

Ikkinchi sinf o'quvchilarining psixofiziologik xususiyatlari

Tadqiqot davomida ikkinchi sinf o'quvchilarining quyidagi psixofiziologik xususiyatlari aniqlandi:

Birinchi xususiyat - ixtiyoriy diqqatning barqaror emasligi. Bu yoshda diqqatni bir faoliyatga uzoq vaqt jamlash qiyin, shu bois mashg'ulotlarni tez-tez o'zgartirish zarur.

Ikkinchi xususiyat - obrazli va emotsional xotira. Bu yoshdagi bolalar mavhum tushunchalarni konkret obrazlar, harakatlar va o'yinlar orqali yaxshi o'zlashtiradi.

Uchinchi xususiyat - o'yin faoliyatining muhim o'rni. O'yin bu yoshda yetakchi faoliyat bo'lib qoladi va o'quv materialini o'zlashtirishning kuchli vositasiga aylanadi.

To'rtinchi xususiyat - mayda motorikaning rivojlanishi. Bu yoshda qo'l va barmoqlar harakati hali to'liq shakllanmagan, shu bois mashqlar asta-sekin murakkablashishi kerak.

Beshinchi xususiyat - hissiy javobchanlik. Bu yoshdagi bolalar musiqaga hissiy javob beradilar, bu esa qiziqishni rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi.

Metodikaning tarkibiy qismlari

Tadqiqot davomida metodikaning quyidagi asosiy tarkibiy qismlari ishlab chiqildi:

Birinchi qism - maqsadli qism. Bu qism ikkinchi sinf o'quvchilarining fortepianoga qiziqishini rivojlantirish maqsadi va vazifalarini belgilaydi.

Ikkinchi qism - mazmuniy qism. Bu qism o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos musiqiy repertuar, o'yin materiali va ijodiy topshiriqlarni o'z ichiga oladi.

Uchinchi qism - texnologik qism. Bu qism o'yin texnologiyalari, interfaol metodlar va qo'llash bosqichlarini belgilaydi.

To'rtinchi qism - diagnostik qism. Bu qism o'quvchilarning qiziqish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini o'z ichiga oladi.

Beshinchi qism - natijaviy qism. Bu qism kutilayotgan natijalar va metodika samaradorligini baholash yo'llarini belgilaydi.

Metodikani qo'llash bosqichlari

Tadqiqot davomida metodikani qo'llashning quyidagi bosqichlari ishlab chiqildi:

Birinchi bosqich - motivatsion bosqich. O'quvchida fortepianoga dastlabki qiziqish o'yin shakllari orqali shakllanadi.

Ikkinchi bosqich - kognitiv bosqich. O'quvchi musiqiy tushunchalarni musiqiy-didaktik o'yinlar orqali o'zlashtiradi.

Uchinchi bosqich - faoliyat bosqichi. O'quvchi ritmik-harakatli o'yinlar va ovozli taqlidlar orqali ijrochilik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

To'rtinchi bosqich - ijodiy bosqich. O'quvchi sahnalashtirish va ijodiy topshiriqlar orqali o'z talqinini yaratadi.

Beshinchi bosqich - barqaror qiziqish bosqichi. O'quvchining qiziqishi barqaror shaxsiy ehtiyojga aylanadi.

Amaliy model: "O'yna - his qil - o'rgan - yarat"

Tadqiqotning kulminatsion natijasi sifatida to'rt bosqichli amaliy model ishlab chiqildi:

Birinchi bosqich - "O'yna". O'quvchi musiqiy-didaktik o'yinlar orqali fortepiano bilan tanishadi va dastlabki qiziqish shakllanadi.

Ikkinchi bosqich - "His qil". O'quvchi ritmik-harakatli o'yinlar va ovozli taqlidlar orqali musiqani his qiladi.

Uchinchi bosqich - "O'rgan". O'quvchi o'yin shaklidagi topshiriqlar orqali asosiy ijrochilik ko'nikmalarini o'zlashtiradi.

To'rtinchi bosqich - "Yarat". O'quvchi sahnalashtirish va ijodiy topshiriqlar orqali o'z talqinini yaratadi.

Pedagogik shart-sharoitlar

Metodika samarali ishlashi uchun qator pedagogik shart-sharoitlar yaratilishi zarur: qulay psixologik muhit, ijobiy rag'batlantirish, individual yondashuv, repertuarining to'g'ri tanlanishi, texnik jihozlarning mavjudligi, o'qituvchining kasbiy mahorati va o'yin muhitini yaratish.

Samarali pedagogik usullar

Tadqiqot davomida quyidagi samarali usullar aniqlandi: o'yin usuli, ko'rsatma-illyustratsiya, muammoli ta'lim, loyiha usuli, hamkorlikda ijro etish, audio-vizual tahlil va individual yondashuv usullari.

Musika darslarida fortepiano o'rgatishda ikkinchi sinf o'quvchilari qiziqishini rivojlantirish uchun o'yin texnologiyalarining turlari, o'quvchilarning psixofiziologik xususiyatlari va metodikaning tarkibiy qismlari yagona, o'zaro bog'liq tizim sifatida qaralishi va amaliyotda "O'yna - his qil - o'rgan - yarat" modeli asosida qo'llanilishi zarur. Bu model ikkinchi sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlarini hisobga oladi, ularning fortepianoga bo'lgan qiziqishini bosqichma-bosqich rivojlantiradi va mustaqil ijodiy faoliyatga tayyorlaydi.

Mazkur tadqiqot musika darslarida fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanib ikkinchi sinf o'quvchilari qiziqishini rivojlantirish metodikasini ishlab chiqishga bag'ishlandi. Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi.

Fortepiano - bu musiqiy cholg'ular orasida alohida o'rin tutadigan asbob bo'lib, uni o'rgatish jarayoni bolaning musiqiy eshitishi, xotirasi, diqqati, mayda motorikasi va hissiy sohasini bir vaqtning o'zida rivojlantirishni talab qiladi. Bu jarayonning samarali bo'lishi eng avvalo o'quvchida cholg'uga nisbatan chinakam qiziqish bo'lishiga bog'liq.

Ikkinchi sinf o'quvchilari, ya'ni 8-9 yoshli bolalar, rivojlanishning muhim bosqichida turadilar. Bu yoshda ixtiyoriy diqqat hali yetarli darajada barqaror emas, xotira asosan obrazli va emotsional xarakterga ega, o'yin faoliyati esa muhim o'rin tutadi. Shu bois bu yoshdagi o'quvchilarga fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish psixologik jihatdan to'liq asoslangan yondashuvdir.

Tadqiqot davomida fortepiano o'rgatishda qo'llaniladigan o'yin texnologiyalarining oltita asosiy turi aniqlandi: musiqiy-didaktik o'yinlar, ritmik-harakatli o'yinlar, ovozli taqlid o'yinlari, sahnalashtirish o'yinlari, ijodiy topshiriqlar va raqamli o'yinlar.

Metodikaning beshta asosiy tarkibiy qismi ishlab chiqildi: maqsadli, mazmuniy, texnologik, diagnostik va natijaviy qismlar. Bu qismlar o'zaro bog'liq bo'lib, yagona tizim sifatida ishlaydi.

Metodikani qo'llashning besh bosqichli tizimi ishlab chiqildi: motivatsion, kognitiv, faoliyat, ijodiy va barqaror qiziqish bosqichlari. Bu bosqichlar ketma-ketligi qat'iy saqlanishi ta'lim samaradorligini ta'minlaydi.

Tadqiqotning kulminatsion natijasi sifatida "O'yna - his qil - o'rgan - yarat" nomli to'rt bosqichli amaliy model ishlab chiqildi. Bu model ikkinchi sinf o'quvchilarining yosh xususiyatlarini hisobga oladi, ularning fortepianoga bo'lgan qiziqishini bosqichma-bosqich rivojlantiradi va mustaqil ijodiy faoliyatga tayyorlaydi.

Metodika samarali ishlashi uchun qator pedagogik shart-sharoitlar yaratilishi zarur: qulay psixologik muhit, ijobiy rag'batlantirish, individual yondashuv, repertuarining to'g'ri tanlanishi, texnik jihozlarning mavjudligi, o'qituvchining kasbiy mahorati va o'yin muhitini yaratish.

Tadqiqot davomida quyidagi samarali pedagogik usullar aniqlandi: o'yin usuli, ko'rsatma-illyustratsiya, muammoli ta'lim, loyiha usuli, hamkorlikda ijro etish, audio-vizual tahlil va individual yondashuv usullari.

Tadqiqotning nazariy va amaliy ahamiyati shundaki, uning natijalari musiqa pedagogikasi, cholg'u o'qitish metodikasi va motivatsiya nazariyasi sohalarini boyitadi hamda musiqa ta'limi o'qituvchilari, metodistlar va tadqiqotchilar uchun qimmatli manba bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, musiqa darslarida fortepiano o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanib ikkinchi sinf o'quvchilari qiziqishini rivojlantirish - bu zamonaviy musiqa ta'limining dolzarb talabidir. O'yin texnologiyalari to'g'ri va pedagogik maqsadga muvofiq tarzda qo'llanilsa, o'quvchilarda nafaqat ijrochilik ko'nikmalari, balki musiqaga muhabbat, o'quv faolligi, ijodiy tafakkur va mustaqil faoliyat ko'nikmalari ham samarali shakllanadi. Bu esa ularning keyingi musiqiy va shaxsiy rivojlanishiga mustahkam poydevor yaratadi hamda musiqa ta'limi tizimining umumiy sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yo'ldoshev J.G', Usmonov S.A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2008. - 132 b.
2. Sharipova G. Musiqa o'qitish metodikasi. - Toshkent: TDPU nashriyoti, 2006. - 148 b.
3. Soliyev A. Musiqa ta'limi nazariyasi va metodikasi. - Toshkent: Musiqa, 2019. - 216 b.
4. Kadirov R. Cholg'u ijrochiligi va ansambl metodikasi. - Toshkent: O'zbekiston Milliy musiqa san'ati instituti nashriyoti, 2018. - 184 b.
5. Yusupova M. Estrada musiqasi asoslari. - Toshkent: San'at, 2017. - 156 b.
6. Tursunov S. Gitara ijrochiligi va pedagogikasi. - Toshkent: Musiqa nashriyoti, 2020. - 172 b.
7. Asqarov A. Musiqa pedagogikasi va psixologiyasi. - Toshkent: O'qituvchi, 2015. - 198 b.

8. Raxmonov N., Haydarov M. Ansambl ijrochiligi nazariyasi va amaliyoti. - Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti, 2021. - 164 b.
9. КБ Холиков. Место творческой составляющей личности преподавателя музыки и её роль в обучении детей общеобразовательной школе. Science and education 3 (8), 145-150
10. КБ Холиков. Теоретические особенности формирования музыкальных представлений у детей школьного возраста. Scientific progress 2 (4), 96-101
11. КБ Холиков. Необходимые знание в области проектирования обучения музыкальной культуры Узбекистана. Scientific progress 2 (6), 952-957
12. КБ Холиков. проблематика построения современных систем мониторинга объектов музыкантов в сфере фортепиано. Scientific progress 2 (3), 1013-1018
13. КБ Холиков. Проблематика музыкальной эстетики как фактическая сторона повествования. Science and Education 3 (5), 1556-1561
14. КБ Холиков. Роль педагогических принципов метода моделирования, синтеза знаний при моделировании музыкальных систем. Science and Education 3 (3), 1032-1037
15. КБ Холиков. О принципе аддитивности для построения музыкальных произведения. Science and Education 4 (7), 384-389
16. КБ Холиков. Музыкальное образование и имитационное моделирование процесса обучения музыки. Science and Education 3 (3), 1020-1025
17. КБ Холиков. Проблема бытия традиционной музыки Узбекистана. Science and Education 3 (5), 1570-1576
18. КБ Холиков. Своеобразие психологического рекомендации в вузе по сфере музыкальной культуре. Science and Education 4 (4), 921-927
19. КБ Холиков. Методы музыкального обучения через воспитание в вузах. Academy, 57-59
20. КБ Холиков. Сложная система мозга: в гармонии, не в тональности и не введении. Science and Education 4 (7), 206-213
21. КБ Холиков. Обученность педагогике к освоению учащихся сложным способам деятельности. Science and Education 5 (2), 445-451
22. КБ Холиков. Уровень и качество усвоения предмета музыки, закрепление памяти и способности учащихся. Science and Education 5 (2), 452-458
23. КБ Холиков. К вопросу вокальной музыке об адресате поэтического дискурса хора. Scientific progress 2 (3), 1087-1093
24. КБ Холиков. Конструирование потока информации в балансировке разделения познания и поведение абстрактного воздействия на мозг человека. Science and Education 6 (1), 28-34

25. КБ Холиков. Вокал, вокалист, вокализ. Ария, ариозо и ариетта. *Science and Education* 3 (2), 1188-1194

26. КБ Холиков. Звуковой ландшафт человека и гармоническая структура головного мозга. *Science and Education* 6 (1), 21-27

27. КБ Холиков. Характерная черта голоса у детей, певческая деятельность. *Science and Education* 3 (2), 1195-1200

28. КБ Холиков. Преобразование новых спектров при синхронном использовании методов и приёмов музыкальной культуре. *Science and Education* 4 (7), 107-120

29. КБ Холиков. Некоторые новые вопросы, связанные с применением методов и приёмов музыки в общеобразовательной системе. *Science and Education* 4 (7), 100-106

30. КБ Холиков. Новые мышление инновационной деятельности по музыкальной культуры в вузах Узбекистана. *Science and Education* 4 (7), 121-129